

Beleidsplan Sociaal Domein 2017-2019 Gemeente Oudewater

Vooraf

Wij zorgen voor iedereen.

Oudewater gaat inwoners activeren om mee te doen, jong of oud, ziek of gezond. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners organiseren gezamenlijk de taken in het sociale domein. Hierbij gaan we uit van de eigen kracht van onze inwoners en bieden we waar nodig een vangnet.

Met deze passage in het coalitieakkoord “Zelfstandig Oudewater pakt door! (2016-2018)” geeft het college richting aan het Sociaal Domein in Oudewater. In dit coalitieakkoord zijn ook onderstaande punten opgenomen. Het college werkt in dit plan de volgende zaken uit:

1. Alle bewoners weten de weg naar de zorg te vinden. Het Stadsteam verkort de lijnen met de zorgvrager en voorziet in passend aanbod, is transparant over het beschikbare aanbod, organiseert de preventie en versterkt de informele ondersteuning. De zorgvraag wordt in eerste instantie zoveel mogelijk met de in Oudewater beschikbare informele ondersteuning opgelost. De zorg is direct beschikbaar, betaalbaar en wordt bij voorkeur aangeboden door lokale partijen.
2. Bijzondere aandacht gaat uit naar de mantelzorg, de zogenaamde informele zorg. Dit bevordert persoonlijk contact en bevordert zelfredzaamheid. Professionele zorg wordt ondersteunend, effectief en efficiënt aangeboden aan onze mantelzorgers.
3. Er is inzicht in alle financiën in het sociaal domein, zodat er meer grip is op de besteding van de beschikbare gelden. Ons uitgangspunt is: zo veel mogelijk geld naar de zorg, zo min mogelijk naar de organisatie, administratie en/of overhead.
4. We bieden dagopvang voor ouderen laagdrempelig en lokaal aan. Hiermee stimuleren we participatie in de samenleving en gaan we eenzaamheid tegen.
5. We stellen armoedebelief op.
6. We zorgen voor een praktisch actieplan tegen alcohol- en drugsmisbruik en we betrekken hierbij onder andere het onderzoek van de GGDrU, de ondernemers en de inwoners van Oudewater. Hierbij richten we ons primair op bewustwording en preventie.

Het college wil nadrukkelijk de inzet in en voor Oudewater vergroten door:

Daar waar het kan en mogelijk is, meer inzet te vragen van onze inwoners om eigen oplossingen te creëren.

Daar waar het nodig is, informele inzet van inwoners te faciliteren en mogelijk te maken.

Daar waar het nodig is, organisaties samen te brengen om gezamenlijk doelen te behalen.

We stellen ons voor om de resultaten opgenomen in dit beleidsplan, zoveel mogelijk een lokale uitwerking te geven. Door samenwerking met partijen te bewerkstelligen, en inwoners bij voorkeur lokaal te laten meedoen. Natuurlijk sluiten we ons oog niet voor de lokale problemen, zoals we die zien bij de zorgen om jeugd, het drugsgebruik, de financiële problemen van gezinnen en de eenzaamheid onder ouderen.

Met dit beleidsplan geven we de richting aan om binnen de gestelde financiële kaders, zoveel mogelijk inwoners passende ondersteuning te bieden.

Leeswijzer

Dit beleidsplan Sociaal Domein 2017-2019 is als volgt opgebouwd:

In **Hoofdstuk 1** zijn de relevante cijfers opgenomen die ten grondslag liggen aan de geformuleerde resultaten. Hier treft u oa. cijfers over de bevolkingsopbouw, de economische ontwikkelingen en de gezondheidsmonitoren. Ervaringen van inwoners uit cliëntvervalsonderzoek is ook opgenomen.

In **Hoofdstuk 2** zijn de resultaten opgenomen met de gewenste effecten, de manier waarop we meten en de verschillende acties.

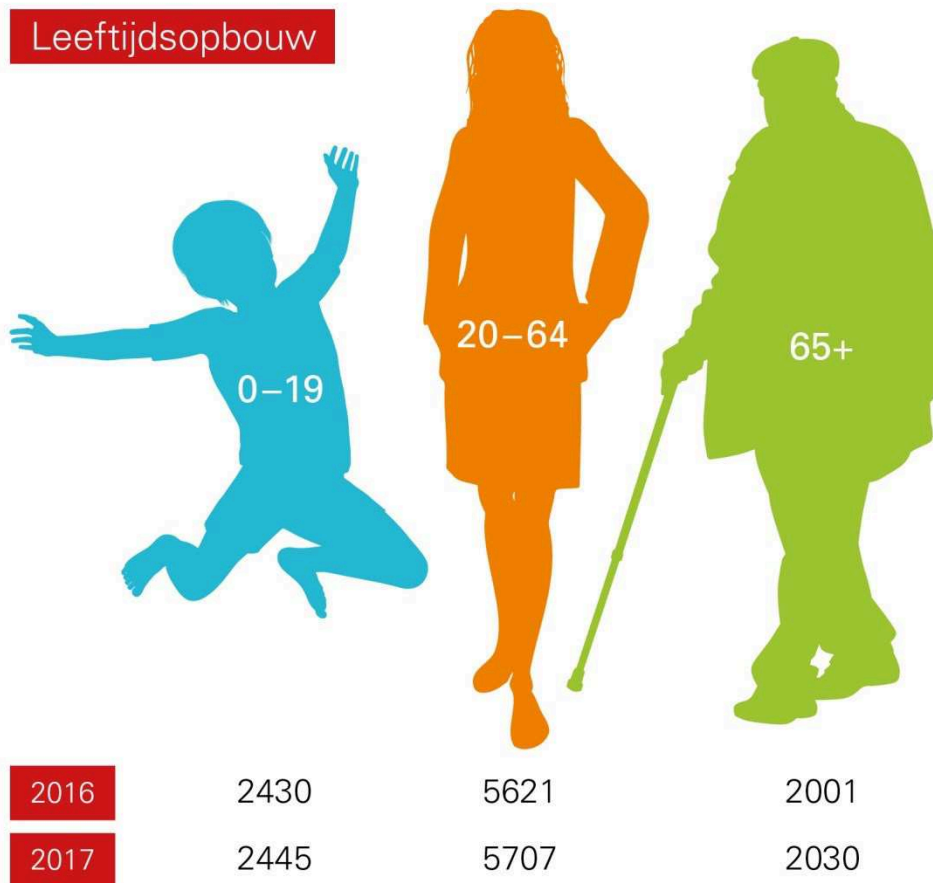
In **Hoofdstuk 3** treft u een financiële vertaling aan van de te nemen acties.

Hoofdstuk 1. Cijfers

Voor de onderbouwing van de resultaten die we willen bereiken en de genoemde effecten baseren we ons op de volgende cijfers:

1.1 Bevolkingsopbouw

Op 1-1-2017 kent Oudewater 10.182 inwoners. De leeftijdsopbouw is oa. als volgt:

Een kleine groei kan nog in de eerste helft van 2017 verwacht worden door de taakstelling aan de gemeente voor het realiseren van huisvesting voor statushouders.

Uit woonmarktonderzoek Oudewater (*Rigo 2015*) worden de volgende veranderingen in de bevolkingssamenstelling verwacht:

- *Het aantal personen in de leeftijd van 25 tot 40 jaar blijft in de periode 2015 tot 2030 nagenoeg constant. Vrouwen krijgen voornamelijk in deze leeftijdscategorie kinderen, waardoor ook het aantal kinderen in de leeftijd van 0 t/m 4 jaar ook nagenoeg constant blijft.*
- *Het aantal oudere kinderen (5 tot 15 jaar) en het aantal jong volwassenen (15 tot 20 jaar) neemt in deze periode af. Deze groep verlaat de gemeente zodra men ouder wordt en de nieuwe aanwas is beperkt.*
- *De grootste verandering in de leeftijdsopbouw wordt veroorzaakt door de vergrijzingsgolf. In de komende periode wordt vooral een toename van het aantal 75-plussers verwacht. De huidige groep tussen de 65 en 70 jaar oud is in 2030 tussen de 80 en 85 jaar, waarmee de omvang van deze groep in de periode 2015 tot 2030 meer dan verdubbelt.*
- *Er is vanaf 2015 een afnemende vraag naar verpleeghuiszorg, na 2020 zal deze vraag weer stijgen.*

1.2 Gezondheidscijfers

Gezondheidsonderzoek onder senioren, volwassenen en jongeren (GGDrU Volwassenen- en Seniorenonderzoek 2012¹, Schoolkracht meting, voortgezet onderwijs 2015) levert het volgende op:

Seniorenonderzoek 2012

49% voelt zich eenzaam. Beweeg en fitnorm wordt niet gehaald. **59%** heeft overgewicht, waarvan **11%** ernstig overgewicht. **13%** geeft mantelzorg, **12%** voelt zich (over)belast. **8%** heeft moeite met financieel rondkomen, waarvan **4%** met problematische schulden.

Volwassenenonderzoek 2012

14% geeft mantelzorg, **11%** voelt zich (over)belast. **39%** voelt zich eenzaam en heeft een verhoogd risico op depressieve klachten. **85%** geeft aan onvoldoende kennis te hebben over alcoholgebruik van hun kinderen. **18%** heeft ooit cannabis gebruikt en **7%** ooit harddrugs. **79%** voldoet niet aan de fitnorm.

Regionale Jouw GGD Check klas 2 en 4 VO 2014-2015

52% van de leerlingen uit klas 2 en **29%** van de leerlingen uit klas 4 hebben een verdiepend gesprek gehad. Het meest voorkomend is gezondheid & lichaamsgewicht (**22%**), ingrijpende gebeurtenissen (**9,5%**) leefstijl (**7,9%**) en psychosociale problemen (**6,3%**).

Daarnaast is uit het rioolwateronderzoek (KWR 2016.042, mei 2016) naar het gebruik van vijf soorten drugs gebleken dat:

- Er een gemiddeld hoger gebruik is dan in de andere deelnemende gemeenten in de regio².
- Het gebruik van amfetamine (speed) en MDMA (XTC) in Oudewater het hoogst is vergeleken met de andere deelnemende gemeenten in de regio.

¹ Eind 2016 is een nieuw volwassenen- en seniorenonderzoek uitgevoerd, de resultaten hiervan komen in juni 2017 beschikbaar. Hierin zijn ook vragen opgenomen aan ouders van kinderen 0-18 jaar.

² Deelnemende gemeenten waren: Utrecht West (Montfoort, de Ronde Venen, Oudewater, Stichtse Vecht en Woerden) en Lekstroom (Houten, IJsselstein, Nieuwegein en Vianen)

- Het gebruik van cocaïne en cannabis in Oudewater vergelijkbaar is met het gemiddelde gebruik in kleinere gemeenten en de grotere steden van Nederland.

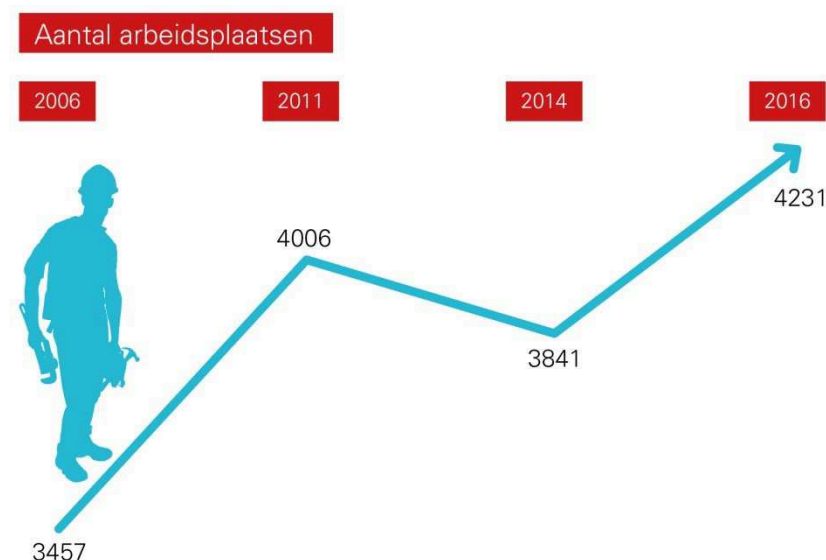
1.3 Economische ontwikkeling

We maken hierbij gebruik van het aantal arbeidsplaatsen in Oudewater en inwoners die afhankelijk zijn van een uitkering³, exclusief de cijfers van het UWV.

Landelijke cijfers geven aan dat er in de jaren 2013-2015 (*waarstaatjegemeente.nl*) 5,2% van de beroepsbevolking werkloos is. De verwachting is dat ondanks het feit dat er in 2016 een landelijke daling van het aantal werklozen zich voordoet, er moet worden uitgegaan van een stijging van het aantal mensen in de bijstand.

Ferm Werk gaat uit van een stijging van 5% in 2017 en van weer 5% in 2018. Oorzaken zijn oa. de uitstroom WW naar bijstand (inwoners profiteren niet van economische opleving), uitstroom uit het praktijkonderwijs/speciaal onderwijs (geen toegang meer tot Wajong) en de komst van statushouders

Het Werkgelegenheidsonderzoek (*provincie Utrecht 2015-2016*) geeft aan dat Oudewater in 2016 relatief veel kleine bedrijven kent en 4231 arbeidsplaatsen heeft. De economische crisis heeft weinig invloed gehad op het aantal arbeidsplaatsen, er is juist een groei van het aantal arbeidsplaatsen gerealiseerd.

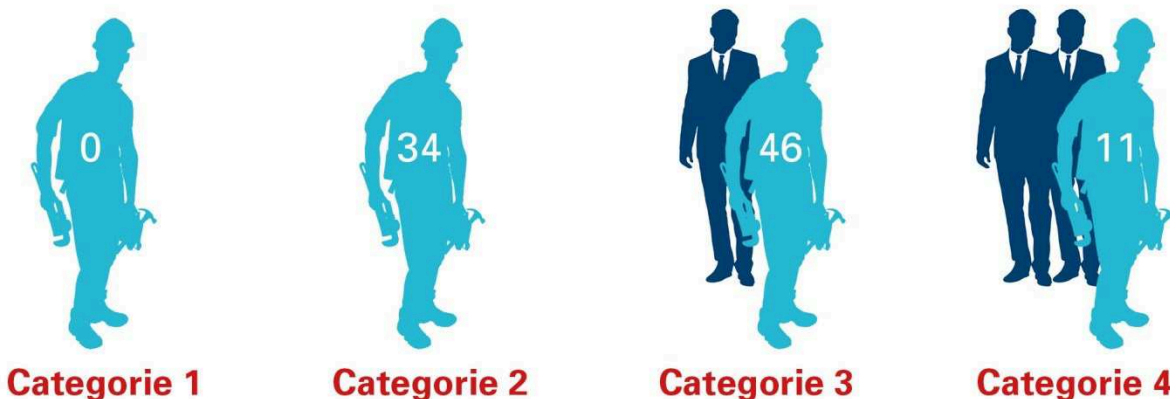
De vijf grootste sectoren zijn:

³ Dit zijn cijfers op grond van de Participatiewet en verstrekt door Ferm Werk.

De cijfers van Ferm Werk geven aan dat er op 1-1-2017 83 inwoners zijn die op grond van de Participatiewet een uitkering ontvangen.

Participatiewet

Het bestand is ingedeeld in categorieën 1 t/m 4. Categorie 1 en 2 is voor inwoners met perspectief op uitstroom naar betaald werk⁴, categorie 3 is voor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt voor wie werk (nog) niet mogelijk is. Categorie 4 is voor inwoners waarvan uitstroom naar werk niet aannemelijk geacht wordt.

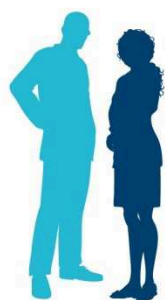
In de prestatieafspraken met Ferm Werk 2017 is het volgende opgenomen:

1. Ferm Werk en het college streven er naar dat in 2017 het bestand gemiddeld uit niet meer dan 80 personen bestaat. Dit is ambitieus gezien de landelijk, verwachte stijging. Verwacht kan worden dat door de samenwerking met het bedrijfsleven, ondernemers in Oudewater nog meer een bijdrage gaan leveren aan het inschakelen van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.
2. De landelijke opgelegde aantallen van vijf garantiebanen (waarvoor de werkgever loonkostensubsidie ontvangt) en één plek (nieuw beschermt) werk volgen we op. Detacheringsbanen worden gecreëerd, waarbij een inwoner een (tijdelijk) dienstverband bij Ferm Werk krijgt, en wordt gedetacheerd naar een reguliere werkgever om werkervaring op te doen.

1.4 Cijfers Stadsteam

We maken hierbij gebruik van het aantal beschikkingen Wmo en Jeugdhulp.

Totalen WMOcliënten en -voorzieningen

Cliënten

Voorzieningen

2015	487	1016
2016	495	1086

⁴ Jongeren worden altijd ingedeeld in de route naar werk.

Binnen de Wmo worden de volgende maatwerkvoorzieningen die het meest toegekend:

WMO voorzieningen

Begeleiding

Hulp bij het huishouden

Vervoersvoorzieningen

2015

189

313

271

2016

229

288

295

Totalen jeugdcliënten en -voorzieningen

Cliënten

Voorzieningen

2015

171

251

2016

190

316

In de Jeugdhulp worden de volgende maatwerkvoorzieningen die het meest toegekend:

Jeugdvoorzieningen

Ambulante aanbieder

Jeugdhulp ambulant

Generalistische basis ggz

Specialistische ggz

2015

154

21

4

15

2016

639

33

39

86

1.5 Ervaringen inwoners

In het wettelijk verplichte cliëntervaringsonderzoek Wmo en Jeugdhulp 2015 (van Montfoort, augustus 2016) komt het volgende naar voren:

Wmo:

- Het overgrote merendeel van de inwoners is positief over het contact dat ze hadden met het Stadsteam. Slechts 21% van de invullers wist dat ze een beroep konden doen op onafhankelijke cliëntondersteuning⁵;
- Een ruime meerderheid van de inwoners vond de kwaliteit en het effect van de ondersteuning goed ;
- 53% van de inwoners voerde geen keukentafelgesprek⁶ met het Stadsteam. Bij bijna de helft van deze inwoners die een keukentafelgesprek ontvingen, was iemand uit het eigen netwerk aanwezig;
- 41% van de inwoners geeft aan geen ondersteuningsplan te hebben ingevuld. 33% zegt wel een ondersteuningsplan te hebben ingevuld⁷. In bijna de helft van de gevallen is het ondersteuningsplan ingevuld met een naaste.

Jeugdhulp⁸:

- Een meerderheid geeft aan te weten waar ze terecht kunnen, snel geholpen te zijn en de hulp te krijgen die ze nodig hebben.
- De meerderheid van de jongeren en de ouders geven aan dat ze goed geholpen zijn, dat de hulpverleners genoeg weten om hen te helpen, dat de beslissingen samen met hen worden genomen, dat ze serieus werden genomen door de hulpverlener en met respect behandeld.
- De jongeren geven aan dat de organisaties om hen heen goed genoeg samenwerken om hen te helpen. De ouders zijn minder tevreden, 54% geeft aan dat de organisaties soms goed samenwerken;
- Volgens zowel de jongeren als de ouders gaat het beter met het gedrag van het kind of de jongere. Twee derde van de jongeren en de ouders geeft aan dat het thuis beter gaat, 30% van de jongeren en 27% van de ouders ziet hierin geen verbetering en vindt dat de situatie hetzelfde is gebleven.
- Het gevoel van veiligheid dat jongeren en de kinderen volgens de ouders ervaren laat eenzelfde beeld zien. 27% van de jongeren en 28% van de ouders geeft aan dat het gevoel van veiligheid van het kind/ de jongere hetzelfde is gebleven⁹.
- Volgens de meerderheid van de jongeren en de ouders gaat het door de hulp beter met hun kind op school, werk of dagbesteding. Bijna de helft van de jongeren en een derde van de ouders ervaart geen verbetering door de hulp in de besteding van de vrije tijd. En de helft van de jongeren en de ouders geven aan dat de relaties met vrienden en anderen hetzelfde is gebleven.

Naar aanleiding van het cliëntervaringsonderzoek zijn vier aanbevelingen zijn meegenomen bij de uitwerking van dit beleidsplan, te weten:

- Verstrek structurele informatie over de mogelijkheid van onafhankelijke cliëntondersteuning.
- Verhelder de functie van het ondersteuningsplan voor inwoners, en stel richtlijnen op wanneer het invullen ervan overbodig is.
- Verhelder voor ouders en jongeren de informatievoorziening over de toeleiding en het verkrijgen van jeugdhulp.
- Zet sterker in op het tussentijds monitoren van de geboekte resultaten, samen met ouders en jongeren.

1.6 Conclusies uit de cijfers.

Hieronder staan de belangrijkste conclusies op een rij die impact hebben op het sociaal beleid. De interventies worden in het volgende hoofdstuk, onder de te halen resultaten opgenomen.

⁵ Waarschijnlijk het gevolg van het feit dat in 2015 en 2016 over onafhankelijke cliëntondersteuning niet actief gecommuniceerd is.

⁶ Waarschijnlijk het gevolg van overgangsrecht 2015.

⁷ Waarschijnlijk het gevolg van overgangsrecht 2015.

⁸ Vanwege de lage respons en daarmee lagere betrouwbaarheid zijn deze resultaten beperkt generaliseerbaar en moeten voorzichtig worden geïnterpreteerd.

⁹ Er wordt altijd gevraagd naar het gevoel van veiligheid terwijl de veiligheid niet altijd onderdeel is van de hulpvraag.

1. Leefstijdsopbouw:

- Stabiliteit van het aantal jonge kinderen. Inzet blijft noodzakelijk bij preventie en vroeg signalering bij kinderen en gezinnen om problemen op latere leeftijd te voorkomen.
- Toename van het aantal ouderen (en mantelzorgers) die door het langer zelfstandig wonen, een toenemende vraag naar Wmo voorzieningen zullen veroorzaken.

2. Gezondheid:

- Toename aantal mantelzorgers met ondersteuningsvraag, inzet op voorkomen overbelasting van deze groep.
- Voorlichting over alcohol en drugsgebruik aan ouders om de opvoedende taak te versterken.
- Stimuleren van bewegen voor ouderen om lichamelijke klachten te voorkomen.
- Ontmoeting van ouderen (laten) organiseren om eenzaamheid en/of psychische problemen te voorkomen.

3. Economie:

- Het aantal inwoners met een uitkering is relatief laag, ongeveer 1,8% van het aantal arbeidsplaatsen.
- Er is een basis om de beoogde re-integratie van inwoners met een uitkering lokaal uit te voeren, juist door de groei van het aantal arbeidsplaatsen en op voorwaarde dat het lokale bedrijfsleven verantwoordelijkheid neemt voor het terugdringen van het aantal inwoners dat afhankelijk is van een uitkering.
- In de categorie 2 en 3 zitten de meeste inwoners die teruggeleid moeten worden naar werk. Om hierin resultaat te behalen is een extra en vernieuwende inspanning noodzakelijk.

4. Clientervaring:

- Informatie en communicatie verbeteren over het aanbod, maar vooral ook over de oplossingen in het eigen sociaal netwerk.
- Systematisch monitoren (op casusniveau) van de effecten van ondersteuning Wmo en Jeugdhulp bij zowel de cliënt als de aanbieder.

Hoofdstuk 2. Te behalen resultaten 2017-2019

Voor de beleidsperiode 2017-2019 streven we op basis van de cijfers en de conclusies de volgende resultaten en effecten na. Hier wordt ook aangegeven hoe we dit gaan aanpakken en de resultaten meten.

Resultaat 1: Er is voldoende lokaal ondersteuningsaanbod. Inwoners kennen het ondersteuningsaanbod in Oudewater en weten dit te vinden.

Alle bewoners weten de weg naar de zorg te vinden. Het Stadsteam(en Ferm Werk) verkort de lijnen met de zorgvrager, er wordt gebruik gemaakt van informele ondersteuning en zij treden zoveel mogelijk preventief op. De zorg is direct, betaalbaar en bij voorkeur lokaal.

Effecten:

- Er is een toename van het aantal inwoners dat **in** Oudewater ondersteuning vindt;
- Er is een toename van het aantal inwoners dat zelfstandig inkomen verwerft en betaald werk vindt;
- Er is een toename van het aantal inwoners dat zelfredzaam is bij financiële problemen en dat weet hoe zij financiële problemen kunnen voorkomen;
- Er is een afname van het aantal jongeren dat zonder startkwalificatie de school verlaat;
- Inwoners weten waar zij ondersteuning kunnen vinden of krijgen hierbij hulp. Inwoners kennen hiervoor het Stadsteam;
- Er is een toename van het aantal inwoners dat bekend is met onafhankelijke cliënt-ondersteuning.

Meting:

- 50% van de inwoners geeft in 2018 aan dat ze bekend zijn met het Stadsteam. Dit nemen we op in het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek Wmo en Jeugdhulp.
- In 2017 verrichten we een 0-meting naar het aantal inwoners met problematische schulden. In 2019 zien we een dalende trend in het aantal inwoners met problematische schulden.

Wat gaan we daar voor doen?

1. Wij doen mee aan het regionale project JOW. Hier worden jongeren die geen startkwalificatie hebben, in samenwerking met het Regionaal Bureau Leerplicht, passende begeleiding gegeven naar werk, opleiding of zorg.
2. De prestatieafspraken 2017 met Ferm Werk voorzien in een nieuwe, actieve benadering van werkgevers voor de categorie 2 en 3. Hiermee worden inwoners toegeleid en ondersteund naar werk en worden de werkgevers gefaciliteerd om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt een werkplek te bieden.
3. Wij activeren inwoners (*iedereen doet mee!*) en gaan door met de aanpak Oudewater Werkt. In deze aanpak richten we ons op de zogeheten categorie 4 van het uitkeringsbestand. Deze inwoners krijgen onder regie van het Stadsteam (in samenwerking met Ferm Werk en zorgorganisaties) een traject gericht op activering en welzijn.
4. Er is actieve voorlichting en communicatie over het lokale aanbod aan ondersteuning, de rol van het Stadsteam, de mogelijkheden van onafhankelijke cliëntondersteuning en het aanbod aan informele inzet. Voor 2017 is een jaarkalender voor de communicatie opgesteld.
5. Wij voorkomen (problematische) schulden en ondersteunen inwoners met een laag inkomen op de volgende manier:
 - de acties uit het beleidsplan schuldhulpverlening (*vastgesteld door de gemeenteraad in juni 2016*) worden uitgevoerd. Waar nodig treft Ferm Werk in samenwerking met het Stadsteam een aanvullende aanpak rondom bestrijding van armoede. Hiervoor wordt momenteel een inventarisatie uitgevoerd.
 - we richten in 2017 een Formulierenbrigade op waarbij vrijwilligers inwoners helpen bij het invullen van allerlei formulieren. Deze zijn aanvullend aan de schuldhulpmaatjes en werken vooral preventief.
 - we starten in 2017 met Sociale Raadsliedenwerk. Inwoners met vragen over wet- en regelgeving, werk, inkomen, uitkeringen, schulden, administratie en financiën worden geholpen. Sociaal raadslieden hebben speciale bevoegdheden in de ondersteuning aan

inwoners die dreigen (aanvullend) inkomen mis te lopen door ingewikkelde procedures. Zij werken samen met de Formulierenbrigade en de Schuldhulpmaatjes.

6. We zetten in op meer preventieve activiteiten, met name voor de jeugd. We streven naar een verbinding tussen het Stadsteam, het jongerenwerk, de combinatiefunctionaris, scholen, kinderopvang en verenigingen.

Resultaat 2: Inwoners in Oudewater worden passend en integraal ondersteund

Zij kunnen er op rekenen dat hun situatie bij het Stadsteam vanuit meerdere leefgebieden wordt bekeken en dat zij met een zo beperkt mogelijk aantal organisatie te maken hebben. Daarnaast wordt er zoveel mogelijk lichte hulp en ondersteuning ingezet, waarbij we aansluiten bij de leefwereld van de inwoners.

Effecten:

- Organisaties, waaronder het onderwijs in Oudewater, werken (onder regie van het Stadsteam) steeds meer samen aan de ondersteuning van inwoners. Met steeds meer partners zijn afspraken gemaakt over gegevensuitwisseling volgens de geldende privacy-regels;
- Het Stadsteam is de regisseur bij de inzet van multi-probleem situaties en inwoners waarderen deze rol;
- Er is in 2019 een sterke verbetering in het aantal "lichte" en "zware" hulp- en ondersteuningsvragen.

Meting:

- Samenwerking tussen organisaties meten we door inwoners in 2018 in het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek Wmo en Jeugdhulp de samenwerking te laten beoordelen;
- Inwoners ervaren de regisseursrol van het Stadsteam, vanaf 2018 beoordelen we deze rol n het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek Wmo en Jeugdhulp;
- Vanaf 2018 is er een stijging van het aantal "lichte" maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugdhulp.

Wat gaan we daar voor doen?

1. We starten direct met de extra inzet "Thuisbegeleiding en huishoudelijke hulp". Inwoners worden hierdoor praktisch ondersteund en hulp wordt achter de voordeur geboden. Huishoudelijk hulp wordt ook inzetbaar voor signalering en hulp bij sociale problematiek.
2. Momenteel is een preventiemedewerker bezig met een nadere inventarisatie van het drugsgebruik. In het 2^e kwartaal van 2017 wordt volgend op deze inventarisatie een aanpak voorgesteld waarbij preventie en handhaving een plek hebben.
3. Wij gaan met jongeren die "uit de Jeugdzorg" komen in gesprek om hun ervaringen te kunnen gebruiken bij de regisseursrol van het Stadsteam.
4. We evalueren de huidige positie van het Stadsteam. Deze evaluatie is gereed in het 2e kwartaal van 2017.
5. Wij versterken in ieder geval de positie van de toegang naar het sociaal domein (Stadsteam) vanaf 2018. Vanaf 2018 streven we naar:
 - Een verdere samenwerking met partijen in Oudewater waaronder het onderwijs. Waar nodig zal een samenwerkingsovereenkomst opgesteld worden dat helderheid geeft over verantwoordelijkheden.
 - Meer inzet op lokale "maatschappelijke ondersteuning" (Stadsteam), waarmee beschikkingen voor (duurdere) maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugdhulp beperkt worden.
 - Verminderen van (onnodige) administratieve processen met specifieke aandacht voor het gebruik van het ondersteuningsplan.
 - Het (beter) monitoren van resultaten over de ingezette maatwerkvoorzieningen. Dit in samenwerking met het Stadsteam, de backoffice in Woerden en het Inkoopbureau Utrecht West.

6. We zetten in op een naadloos overgang van 18- naar 18+ bij die jongeren die nu in welke vorm ondersteuning van het Stadsteam (en of anderen) ontvangen.

Resultaat 3: Inwoners vinden zoveel mogelijk oplossingen binnen het eigen sociaal netwerk

Mantelzorgers worden ondersteund, vrijwilligers zijn betrokken bij oplossingen, inwoners kennen het lokale aanbod hiervoor.

Effecten:

- Er is een toename van het aantal mantelzorgers en vrijwilligers dat betrokken is bij hulp- en ondersteuningsvragen;
- Er is een toename van het lokale aanbod aan algemene voorzieningen¹⁰ en informele oplossingen, waarbij organisaties samenwerken;
- Er is een stijging van het aantal geregistreerde mantelzorgers bij het Stadsteam;
- Er is een toename van het aantal mantelzorgers die zich ondersteund voelt in hun situatie;
- De komende jaren is er een gelijkblijvend aantal maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugdhulp.

Meting:

- Vanaf 2017 is er jaarlijks een stijging van het aantal mantelzorgers die de mantelzorgwaardering ontvangen;
- Vanaf 2019 is er **geen** stijging van het aantal inwoners dat maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugdhulp ontvangt. Dit blijkt uit de halfjaarlijkse cijfers van het Stadsteam.

Wat gaan we daar voor doen?

1. We vergroten de inzet van informele ondersteuning oa. door een uitbreiding in 2017 en verder van het aantal koppelingen en vrijwilligers door Handje Helpen. Handje Helpen koppelt vrijwilligers aan gezinnen met opvoedvragen en ontlast ouders met kinderen met beperkingen. Hierbij wordt er samengewerkt met het Stadsteam.
2. Wij stellen een tweejarig actieplan "Mantelzorgondersteuning" op in het tweede kwartaal van 2017. Daarin is aandacht voor respijtzorg en het beter gebruik van beschikbare ondersteuning. Dit kan bestaan uit ondersteuning door informele voorzieningen, Wmo maatwerkvoorzieningen maar zeker ook uit ondersteuning uit de Zorgverzekeringswet en de Wet Langdurige Zorg.
3. Wij stimuleren direct en actief de ontwikkeling van algemene voorzieningen. Hierbij hebben we specifieke aandacht voor dagbesteding ouderen (indicatievrij) en roepen informele organisaties in Oudewater op om dit met ons te realiseren.
4. Vrijwilligers die actief zijn binnen het sociaal domein kunnen rekenen op ondersteuning. Wij zorgen voor betere facilitering en ondersteuning van de vrijwilligersorganisaties en versterken de samenwerking tussen de vrijwilligersorganisaties onderling en met het Stadsteam. Dit met behoud van de eigenheid van de organisaties.

¹⁰ Algemene voorzieningen zijn voor alle inwoners toegankelijk zonder beschikking.

Hoofdstuk 3. Financiën

Er is inzicht in alle financiën in het sociaal domein, zodat er meer grip is op de besteding van de beschikbare gelden. Ons uitgangspunt is: zo veel mogelijk geld naar de zorg, zo min mogelijk naar de organisatie.

De uitgaven binnen het Sociaal Domein kent grofweg vier sporen:

1. Uitkeringen Participatiewet en Schuldhulpverlening;
2. Gecontracteerde zorg (Wmo en Jeugdhulp);
3. Uitvoeringskosten (Stadsteam, backoffice Woerden, Ferm Werk en Inkoop Utrecht West);
4. Subsidies (algemene, informele voorzieningen) en stimuleringsmaatregelen.

Daarnaast zijn er (beperkte) inkomsten door de heffing (naar draagkracht) van de eige bijdragen Wmo.

Voorziene financiële ontwikkelingen 2017-2019

Voorzien zijn een aantal trends en ontwikkelingen die mogelijk van invloed zijn op de begroting sociaal domein.

Wmo

1. Door veranderende, landelijke regelgeving met betrekking tot de Wet Langdurige Zorg (WLZ) is de verwachting dat er in 2017 minder Wmo maatwerkvoorzieningen HH worden toegekend (verwachting is ongeveer 24 personen) en een toename van Wmo individuele begeleiding (aantallen nog niet bekend).
2. Toename van het aantal ouderen (en mantelzorgers) die door het langer zelfstandig wonen, een toenemende vraag naar Wmo voorzieningen zullen veroorzaken.
3. Landelijke wijzigingen voor de aanpak en bekostiging van beschermd wonen. Vanaf 2015 zijn alle gemeenten verantwoordelijk voor het beschermd wonen maar lopen de financiële middelen en de uitvoering via centrumgemeenten. Vanaf 2020 worden de middelen uitgekeerd aan alle gemeenten.
4. Al eerder landelijk aangekondigde, afname Rijksbudget Sociaal Domein. Hiervoor monitoren we de mei- en september circulaires waarin twee keer per jaar de meest actuele ramingen van dit budget worden opgenomen.

Jeugdhulp

1. Het eerste jaar na de decentralisatie van taken was er sprake van een overschot op de toegekende landelijke budgetten. De definitieve cijfers over 2016 zijn nog niet bekend, maar er lijkt sprake van een overschot. Met de intensiveringen van dit beleidsplan hopen we de komende jaren het beroep op de Jeugdhulp te kunnen beperken.
2. Mocht er in de komende jaren sprake zijn van opname binnen de Jeugdzorg met verblijf en de budgetten zijn niet toereikend, dan kan daarvoor een beroep gedaan worden op de bestemmingsreserve Sociaal Domein.

Participatiewet

1. De kosten voor uitkeringen en inkomensondersteunende maatregelen verlopen binnen de begroting.
2. De kosten voor Participatietrajecten liepen in 2015 uit de pas en de begroting is daar vanaf 2016 op aangepast. De definitieve jaarcijfers voor 2016 zijn nog niet bekend, maar er lijkt voor dit onderdeel sprake van een gering, maar nog nader te analyseren tekort.

Voorziene risico's 2017-2019

De taken van gemeenten binnen het sociaal domein zijn fors toegenomen waardoor ook automatisch de (financiële) risico's toenemen. Een aantal:

1. De Jeugdhulp strekt zich uit van laagdrempelige ondersteuning aan ouders bij opvoeden tot opnamen van een jeugdigen met zeer specifieke behandeling en verblijf. Deze laatste zorg aan jongeren is relatief duur en komt in onze gemeente niet frequent voor. Mocht een verblijf aan de orde zijn, dan is dit direct een substantieel deel van het beschikbare budget. De doorverwijzing naar de Jeugdhulp is niet alleen via het Stadsteam geregeld maar ook door landelijke wetgeving ondergebracht bij huisartsen, kinderartsen en bij de rechtelijke macht. Het inzicht en de invloed van de gemeente is hierop beperkt. Daardoor kunnen verplichtingen ontstaan met grote invloed op de gemeentelijke begroting.
2. Er is geringe invloed van de gemeente op het aantal inwoners dat een beroep doen op uitkeringen binnen de Participatiewet.

Als deze verplichtingen zich voordoen leidt dit tot aanspraak op het weerstandsvermogen.

Deze risico's zijn tevens opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de herziene begroting 2017.

Een aantal te ondernemen acties opgenomen in dit beleidsplan hebben financiële consequenties die niet uit de reguliere begroting worden gedekt. Voor de structurele acties wordt via de herziene begroting 2017 voorgesteld deze te dekken uit de Integratie-uitkering Sociaal Domein die onderdeel uitmaken van de algemene dekkingsmiddelen. Voor de incidentele acties geldt dat deze intensiveringen met ingang van 2020 komen te vervallen. Voor deze incidentele acties wordt bij de herziene begroting 2017 voorgesteld deze te dekken uit de bestemmingsreserve Sociaal Domein. In overzicht:

	Structurele actie's	2017	2018	2019	Dekking
1.	Tegemoetkoming Meerkosten Zorg (TMZ)	€ 40.000,-	€ 60.000,-	€ 60.000,-	Integratie-uitkering Sociaal Domein
2.	Mantelzorgwaardering	€ 10.000,-	€ 10.000,-	€ 10.000,-	Integratie-uitkering Sociaal Domein
	Totaal	€ 50.000,-	€ 70.000,-	€ 70.000	
	Incidentele acties				
3.	JOW	€ 7.300,-	PM *Afhankelijk van besluitvorming in oktober 2017	PM	Bestemmingsreserve Sociaal Domein
4.	Schuldhulpverlening	€ 15.000,-	€ 10.000,-	€ 10.000,-	Vastgesteld beleid door raad € 35.000,- Financieel technisch via bestemmingsreserve Sociaal Domein
5.	Inzet Sociaal Raadsliden (8 uur per week)	€ 15.000,-	€ 22.000,-	€ 22.000,-	Bestemmingsreserve Sociaal Domein
6.	Alcohol en drugsaanpak	€ 10.000,-	€ 10.000,-	€ 10.000,-	Bestemmingsreserve Sociaal Domein
7.	Versterken informele inzet en algemene voorzieningen	€ 20.000,-	€ 20.000,-	€ 20.000,-	Bestemmingsreserve Sociaal Domein
8.	Initiatieven toeleiding naar werk	€ 6.000,-	€ 6.000,-	€ 6.000,-	Bestemmingsreserve Sociaal Domein
9.	Communicatie	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	Bestemmingsreserve Sociaal Domein
	Totaal	€ 85.300,-	€ 73.000,-	€ 73.000,-	

In dit beleidsplan zijn ook een aantal intensiverings-acties en opgenomen die uit de reguliere begroting worden gedekt. In overzicht:

	Intensivering	Dekking
1.	Oudewater Werkt	Binnen uitvoeringskosten Stadsteam en Ferm Werk
2.	Extra inzet Thuisbegeleiding en HH	Reguliere budgetten maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugd
3.	Preventieve activiteiten	Reguliere budgetten Wmo en Jeugd

Bijlage 1. Dashboard Sociaal Domein

Twee keer per jaar wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein. Hierin zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

Stadsteam
1. Aantal vragen front office (bellers en bezoekers inloopspreekuur)
2. Aanmeldingen maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugd -Inclusief doorverwijzing via huisarts, VT, overig
3. Aantal kalenderdagen tussen aanvraag onderzoek en beschikking (servicenorm)
4. Geregistreerde mantelzorgers Stadsteam
5. Multi problem gezinnen middels BSN (unieke aantallen om herhalingen inzichtelijk te hebben)
Toekenningen maatwerkvoorzieningen
6. Aantallen maatwerkvoorzieningen -Betrokkenheid vrijwilligers bij oplossingen -Inclusief voorkeurs aanbieders (lokaal aanbod)
Inwoners
7. Bekendheid Stadsteam (alle inwoners)
8. Klanttevredenheid (inwoners met maatwerkvoorzieningen)

De ontwikkelingen binnen Ferm Werk kent zijn eigen rapportage en daarom niet opgenomen in dit dashboard.